

In de (NVMW-)Workshop **Beroepsethiek en kwaliteit** oefenden de deelnemers om bewust(er) afwegingen te maken bij morele dilemma's. Hoe bewuster je die afwegingen maakt, des te meer neemt de kwaliteit van de (methodische) beslismomenten toe. Het 'Stappenplan' om een ethisch dilemma te analyseren biedt elke sociaal werker daarbij gestructureerde ondersteuning. Na het behandelen van alle stappen kun je zeggen dat er '*professioneel verantwoord*' is gehandeld. Los van de uiteindelijke beslissing.

Stappenplan om een ethisch dilemma (= conflict van waarden) te analyseren:

Fase 1: de situatie en het dilemma

1. wat is precies de situatie?
2. wat zijn de ethische dilemma's? En waarom en voor wie?
3. heb je voldoende **feiten**kennis? Is het dossier voldoende duidelijk en heb je duidelijk onderscheid gemaakt tussen *feitelijke* -, *normatieve* - en *subjectieve* beweringen?
Onder *subjectieve* beweringen vallen ook 'onderbuikgevoelens' of **emoties**. Je daarvan bewust(er) te zijn – en die tijdens moreel beraad te kunnen ventileren! – is belangrijk. Ook om deze beter te onderscheiden van **feiten**.

Fase 2: de analyse

4. wat zijn jouw **handelingsmogelijkheden**; wat zijn daar de voor- en nadelen van?
(*let op wettelijke kaders + professionele richtlijnen*)
Noot: het is belangrijk om al brainstormend zoveel mogelijk handelingsmogelijkheden te inventariseren.
5. welke **waarden en normen** spelen een rol in dit dilemma? Voor jou en voor betrokkenen?
6. welke **belangen** spelen een rol in dit dilemma? Voor jou en voor betrokkenen?
7. welke artikelen van de **beroepscode** spelen een rol in dit dilemma? Wat zeggen ze over dit dilemma? (vaak veel meer dan wordt verondersteld)

Fase 3: de besluitvorming

8. welke rangorde van waarden & normen en belangen stel je vast?
9. naar welke beslissing neig je (wat weegt het zwaarst?) en hoe is deze beslissing te verantwoorden?
  - welke alternatieven zijn er en heb je die voldoende meegewogen?
  - als het mij zelf betref, zou ik de oplossing kunnen accepteren? (principe van wederkerigheid)
  - zou je andere cliënten op dezelfde wijze behandelen? (principe van gelijkheid)
  - heb je voldoende overlegd met collega's? (moreel beraad)
10. wat is je besluit? *Verantwoord je besluit/handelen tegenover de cliënt.*

Natuurlijk ga je niet bij alle casussen met het *Stappenplan* aan de slag. Bij moeilijke morele vragen en dilemma's is dit echter wel aan te bevelen. Door alle aspecten van het *Stappenplan* in een moreel beraad bewust te bespreken en ook (geanonimiseerd) vast te leggen krijg je **houvast en efficiency** voor de dagelijkse praktijk met vergelijkbare casussen (moresprudentie). Het vereist **oefening** om de stappen tot een automatisme in eigen denken en handelen en van moreel beraad te maken.

In de **workshops** (oriënterend) en **trainingen** (uitgebreid) van de NVMW/BPSW wordt geoefend met dit *Stappenplan*. De workshops en trainingen kunnen *incompany* worden aangevraagd (zie bijlage).

Advies:

1. Houd **moreel beraad** en word je bewust van de ethische afwegingen die je onbewust al maakt
2. Ga werken met het **Stappenplan** om een ethisch dilemma te analyseren
3. Verzamel (samen) leerzame casussen (met alle afwegingen uit het *Stappenplan*) in een digitale databank: **moresprudentie**
4. Bespreek **consequenties** van de professionele autonomie binnen de organisatie en maak afspraken in een '*Professioneel Statuut*'
5. Lees meer over **beroepsethiek**: je beroepstrots neemt toe! Meer oriëntatie op beroepsethiek is nodig om de *Beroepscode* serieus te kunnen nemen! 'Een morele plicht', zegt die code ook.

Moresprudentie

- Een cliënte zegt in bijzijn van 15-jarige dochter dat haar partner fraudeert met een uitkering
- De politie vraagt je naar de verblijfplaats van een 17 jarige cliënte die is uitgehuwelijkt
- In een gezin vermoed je kindermishandeling; je bent bang onterecht of te laat in te grijpen

Het omgaan met morele vragen in het sociaal werk is niet gemakkelijk. Toch blijkt er vaak weinig aandacht en tijd te zijn om hier over te praten. Het boek *Moresprudentie. Ethiek en beroepscode in het sociaal werk* voorziet in de behoefte aan meer aandacht voor - en kwaliteit van - morele oordeelsvorming.

Het lezen en bespreken van de geboden basale kennis over beroepsethiek, de casussen als link tussen theorie en praktijk en de uitleg over het praktisch hanteren van de **beroepscode** is een must voor studenten en sociaal werkers in de praktijk.

Het boek *Moresprudentie* helpt de sociaal werker de beroepscode te benutten en morele dilemma's te herkennen en te analyseren. Het boek biedt **praktische handvatten** om tot oplossingen te komen. Alle aspecten van beroepsethiek en de nieuwe beroepscode komen aan bod, met veel casussen.

De uitgave bevat twee delen:

Deel A biedt een interessant inzicht in wat (beroeps-)ethiek inhoudt en hoe je morele dilemma's kan bespreken.

Deel B leert hoe om te gaan bij concrete dilemma's in het werken met cliënten, in samenwerking en in relatie tot de organisatie. Bijvoorbeeld rond professionele autonomie. De opzet van deel B volgt de artikelindeling van de beroepscode, met voorbeelden, op de voet.

Deel B (gericht op de praktijk) kan los van het meer theoretische deel A worden gelezen.

Moresprudentie. Ethiek en beroepscode in het sociaal werk:

een onmisbaar boek voor alle sociaal werkers, ondersteuners, studenten & opleiders.

Auteurs: **Jaap Buitink, Jan Ebskamp en Richard Groothoff.**

Tot stand gekomen in samenwerking met de **Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers (NVMW).**

Bestellen: via boekhandel (EAN:9789006952490), via de uitgever: www.thiememeulenhoff.nl

(vraag naar **korting** bij meer exemplaren) of www.bol.com. **Tip:** kijk op www.moresprudentie.nl

Wat anderen schreven over dit boek (270 pagina's):

"Het boek *Moresprudentie* is een **boeiend boek**. De verschillende artikelen uit de code worden steeds op hun reikwijdte en achterliggende of onderliggende waarden en normen besproken en de **dilemma's** en conflicterende waarden worden middels **casussen zichtbaar en voelbaar gemaakt**." Recensie in *Sozio*.

"*Moresprudentie* bevat talloze **concrete werkvormen** om belangen af te wegen en keuzes te overdenken die je dagelijks moet maken." Recensie in *Maatwerk*

"*Moresprudentie* biedt een zeer complete basis en is een aanrader voor alle sociale professionals! Mooie bijkomstigheid is dat het **alle artikelen van de beroepscode** behandelt en van een (morele) toelichting voorziet. Daardoor is het ook als **naslagwerk** en 'opfrisser' prima te gebruiken." Review op *Bol.com*